

László Ferenc

Az orgona nem csak hangszer, az orgonista nem csak művész

Laudáció Dávid Istvánról

Az orgona: hangszer. A legnagyobb hangszer, a hangszerek királya. Nem is csak egy hangszer, hanem egy egész zenekar. Ez az, amit mindenki tud róla. Ám az orgona nem csak hangszer. Az esetek többségében műemlék, gyakorta művészi remek, mely hasonszerűen vall hajdan volt alkotójáról, mint festőjéről a kép.

A műemlék orgona azonban nem csak alkotójáról vall, hanem a közösségről is, amely megrendelte, felavatta, használta, tisztességesen karbantartotta (vagy nem tartotta karban), igényeinek megújulása szerint bővítette vagy —eligenytelenedvén— enyészni hagyta. A műemlék orgona élettrajza kiszakíthatatlan része a templom és a gyülekezet történetének. Erdélyben, a keleti és nyugati keresztyénség határvidékén, ahol a nemzeti többség hitelvei nem tűrik a hangszert a templomokban, a katolikus és protestáns magyarok és szász közösségi orgonakincse egyben e kisebbségek nemzeti méltóságának nemes jelképe is. Aki az orgonát nem tiszteli, a közösséget nem tiszteli, amelyben élnie és hálnia adatott. Ugyanakkor: az orgona szertartási hangszer, nem kevésbé szent dolog, mint a szószék, az oltár vagy az úrasztali kehely. Aki az orgonát nem tiszteli, Istent sem tiszteli.

Dávid István: orgonaművész. A zenekarnyi hangszeróriás képzett és ihletett megszólaltatója. Leginkább abban válik ki művésztársai közül, amit az orgonáról mint nem csak hangszerről tud és vall: a műemlékről, a közösségi kincsről, a szentségről.

Amikor orgonál, szépérezékünkhöz szól, az Organa Transsylvanica Alapítvány elnökeként és a *Műemlék orgonák Erdélyben* című könyv szerzőjeként egyenkénti és közösségi lelkiismeretünkhöz. Mások is akadnak, akik tudják, hogy az orgona műemlék, szellemi köztulajdon, amelyért mindannyiunknak felelnünk kell, de a mi kis társadalmunkban senki sem tesz Dávid Istvánnál többet e felelősség terjesztéséért és tudatosításáért. Mint hetedhét országban hangversenyző orgonista: művészszemélyiség, mint hangszereinkért aggódó és ténykedő organológus: közéleti emberünk.

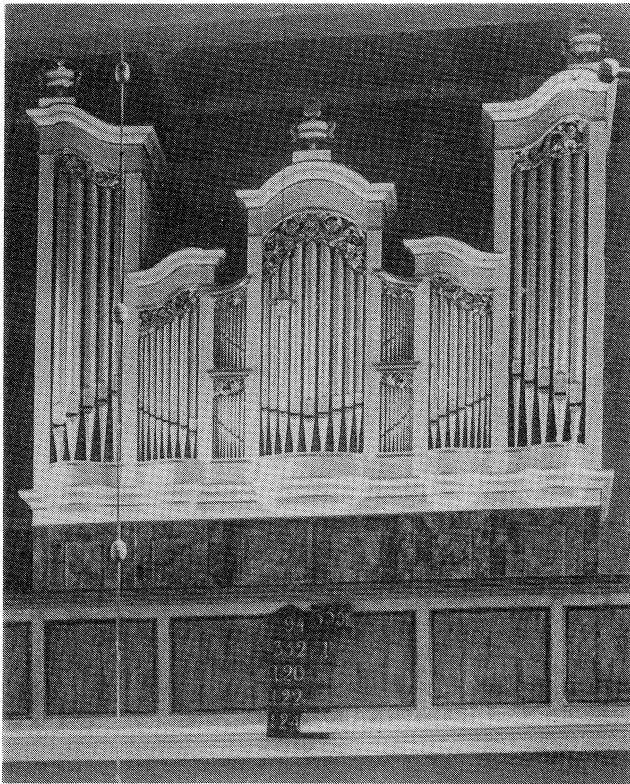
A kitüntetés, amelyet ma kap, az utóbbinak szól. A Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság az erdélyi orgonakincs elkötelezett és eredményes számon tartójának és gondviselőjének nyújtja át a Debreczeni László-emlékérmet. Az alkalom az érem névadójára emlékeztet, aki példamutató hivatástudattal és hozzáértéssel tanulmányozta, leltározta, rajzolta és ismertette —esetenként

restaurálta is— Erdély műemléktemplomait. Dávid István könyve, a *Műemlék orgonák Erdélyben* méltán kerül polcunkon Debreczeni László *A mi művészetünk és Erdélyi református templomok és tornyok* című könyvei mellé.

Dávid István életútja a térképen kelet-nyugati irányú, Székelyudvarhely, Kolozsvár, Nagykőrös a fő állomásai. Bölcsőhelyéhez és ifjúsága városához képest ő bizony külföldivé, manapság felkapott szóval „határon túli magyar”-rá lett. Az emlékérem azt az erkölcsi teljesítményt is jutalmazza, hogy Bihar-keresztesen túl élvén mégiscsak folyamatosan velünk van, nemcsak lélekben, mint még annyian mások, hanem tetteiben, dolgos életének eredményeiben is.

Isten éltesse és tartsa meg ezután is a mi emberünknek!

Elhangzott Kolozsvárt, a belvárosi unitárius egyházközség tanácstermében, március harmadik hétvégén, a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság hagyományos díjkiosztó ünnepségén. Megjelent a Szabadság című erdélyi lap 1999. március 18-i számában.



*Szászszentlászló (Großlasseln), evangélikus templom,
1844, Carl Schneider, II/18*